



# BIMULETYN

220

6.08.1994 r.

Solidarność

NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA

Wiedziń w "Łuczniku"

## ZBLIŻENIE...

Komisję Zakładową "S" Zakładów Metalowych "Łucznik" w Radomiu odwiedzamy jako drugą. Tym razem, w odwiedzinach towarzyszę sekretarzowi ZR Józefowi Cebuli. Tu rozmawiamy tylko z Józefem Szyderskim - wiceprzewodniczącym KZ.

Siła rzeczy przemyslenia kierują się ku ocenie kadencji.

Z perspektywy kilku lat można już powiedzieć, że wyrażenie zgody przez Związek na zwolnienie około 2500 osób - jak planowano jeszcze za kadencji Szajewskiego - było decyzją słuszną - mówi Józef Szyderski. Mogłyby być one niewykorzystane, jeśli miałyby miejsce inne warunki w przedsiębiorstwie. Nadal jednak przedsiębiorstwo znajduje się w pułapce zadłużeniowej - dodaje Józef Szyderski. Odeszło wówczas 700 osób, były to jednak głównie osoby pozostające w relacji z przedsiębiorstwem: pracownicy na emeryturach bezpłatnych, wychowawczych. Część pracowników odeszła na wcześniejsze emerytury; część też pracownicy nieprzydatni. Nie najlepiej wygląda kadencję wiceprzewodniczący; ciągłe nerwy i niecierpanina, ciągły brak pieniędzy i ciągłe wywieranie ich z gardła". Związek Solidarność ma sobie też sprawę, że wartościowanie pracy nie ma odzwierciedlenia w zarobkach. Notoryczny brak pieniędzy, niewielkie podwyżki zmuszają Związek do wyrażania zgody na prawie równe podwyżki, a to prowadzi do spłaszczenia podwyżek i w dalszej konsekwencji niszczy mobilizującą funkcję płacy.

Za pewien sukces Związek poczytuje sobie negocjowanie w ostatnich miesiącach podwyżek, mimo kłopotów finansowych przedsiębiorstwa.

Zapadły też ustalenia, że co kwartał będzie następować analiza kosztów, w oparciu o którą odbywać się będą negocjacje w sprawie ewentualnych podwyżek.

Część tej kadencji to też ciągnące się w czasie dyskusje w ministerstwach, kończące się w zasadzie bez efektu. Wiceprzewodniczącemu doskwiera brak planowych rozwiązań, wizji na przyszłość.

Padają słowa rozgoryczenia. - Co to jest ta wolność? - To zniewolenie ekonomiczne: rosnące czynsze, energia - z jednej strony, luksusy w zasięgu ręki i brak pieniędzy - z drugiej. Powoduje to, że ludzie są osowiali, obojętni.

Ta kadencja jest bardzo trudna, pionierska; następna będzie chyba równie trudna - podsumowuje Józef Szyderski.

...

Komisja Zakładowa "S" w Z.M. "Łucznik" jest pokaźna, liczy 31 osób - obejmuje jednak 3 potężne zakłady: Radom, Gołębiów i Zwolen. Ograniczę się więc do wymienienia 11-osobowego Prezydium: Stanisław Górski - przewodniczący, Józef Szyderski, Kazimierz Jakubowski (Gołębiów) i Tadeusz Wach (Zwolen) - wiceprzewodniczący i członkowie Zbigniew Cebula, Marek Siedlecki, Andrzej Jastrzębski, Marek Wiśniewski, Tomasz Tomicki, Henryk Włodarczyk, Stanisław Małecki.

...

### Z ostatniej chwili...

Wygląda na to, że pojawiła się perspektywa przyszłości "Łucznika", której brakowało wiceprzewodniczącemu KZ "S" Józefowi Szyderskiemu. W czwartkowym wydaniu dodatku lokalnego "Gazety Wyborczej" czytamy: *Uniwersal S.A. chce wziąć udział w prywatyzacji radomskich Zakładów Metalowych Łucznik. Deklaracja w tej sprawie wpłynęła przed kilkoma dniami z Ministerstwa Przemysłu. Wstępne rozmowy rozpoczną się w ministerstwie prawdopodobnie we wrześniu*.

Anna Rajchert

Odwiedziny w WPEC-u

## ZBLIŻENIE...

Druga wizyta, w ramach "zblizeń", ma miejsce w Komisji Zakładowej "Solidarności" WPEC-u. Odwiedzają wiceprzewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz.

Komisję Zakładową "S" w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Energii Ciepłej w Radomiu tworzą: Zbigniew Węgrzyn - przewodniczący, Władysław Leszczyński i Jan Kozłowski - dwaj wiceprzewodniczący, Ryszard Wlazło - sekretarz oraz członkowie: Zofia Biłska, Zygmunt Pietrański, Zdzisław Urbański, Sławomir Wróbel, Waldemar Kłopotyński, Henryk Jędrzejewski. Komisja Rewizyjna jest trzyosobowa: Piotr Górski - przewodniczący, Henryk Wielopolski i Roman Puchaczewski - członkowie.

I tu w tej Komisji, mijając kadencję ocenia się jako trudną - i będzie to ocena chyba wszystkich komisji zakładowych...

Za tej kadencji miała miejsce restrukturyzacja przedsiębiorstwa i wszelkie z nią związane "kłopoty". WPEC nadal pozostaje przedsiębiorstwem państwowym, jednak jego działalność została zawężona do eksploatacji nośników ciepła. Inne działalności, jak transport, wydział remontowy zostały wydzielone i są obecnie spółkami, w których udziały posiadają inwestorzy zewnętrzni, pracownicy, WPEC. Członkowie Komisji Zakładowej są zadowoleni, że to przekształcenie udało się przeprowadzić, w miarę możliwości, bezboleśnie dla załogi. Nie kryją, że poczytują to sobie za sukces. Uważają, że rozsądna zgoda Związku na restrukturyzację miała swój udział w tym, że współpraca z dyrekcją i radą pracowniczą układa się dobrze. Pozwoliła ona - zdaniem związkowców - na wynegocjowanie możliwie najlepszych warunków dla pracowników. Ze statystyki wynikałoby jednakże, że załoga została poważnie okrojona. Poprzednio 900-osobowa, teraz liczy około 500 pracowników. Komisja Zakładowa "S" jednak wyjaśnia, że grupowe zwolnienie było jedno i objęło 110 pracowników - miało to miejsce na początku kadencji. Poza osobami, które przeszły wówczas na emeryturę czy rentę, odeszli "słabi" pracownicy. Dalszy "ubytek" załogi to przejście części załogi do tworzonych spółek. W nowych podmiotach gospodarczych nie znaleźli się ci, którzy nie wyrazili na to zgody.

Współpraca z dyrekcją jest unormowana. Działają porozumienie płacowe, Komisja Zakładowa aktywnie uczestniczy przy podziale funduszu socjalnego, działa kasa zapomogowo-pożyczkowa. Gdy pytam, czy nie myśli się

o SKOK-u - Komisja twierdzi, że na to jeszcze za wcześnie. Przestrzegana jest zasada konsultacji, nie tylko zwolnień, ale i przyjęć pracowników. Za dobre rozwiązanie w bieżący czas, związkowcy uważają wprowadzenie grupowego systemu pracy. Początkowo przyjmowano z rezerwą, z czasem zyskał akceptację pracowników. Wprowadzenie go oznacza, co prawda, utratę godności nadliczbowych przez część pracowników, umożliwia zatrudnianie większej liczby osób. Restrukturyzacja WPEC-u nie oznacza jednak tylko "restrukturyzacji" załogi - wyjaśnia "Solidarność". Związkowcy widzą w tym pozytywne zmiany w samym przedsiębiorstwie, które nie bez znaczenia zarówno dla pracowników jak i dla społeczeństwa, na rzecz którego firma pracuje. Likwidacja części kotłowni lokalnych, a zmechanizowanie pozostałych - czyli modernizacja układu sieci ciepłej w mieście Radomiu, oznacza mniej zanieczyszczenia powietrza i utrzymanie jednakowej ceny ciepłej wody ostatni rok. Zapoczątkowana za poprzedniego wojewodę Janusza Szlantę, który zdobył środki finansowe na modernizację ciepłownictwa w Radomiu (spieczętowane północ-południe), a podtrzymywana przez obecnego wojewodę Zbigniewa Kuźmiuka, czyni system dostaw ciepła bezpieczniejszym, gwarantującym dostawę nawet w przypadku awarii. Na dziś problemem dla WPEC-u jest ściąganie należności od usługobiorców, głównie spółdzielni mieszkaniowych. A chodzi tu o połowę kwotę, około 160 mld złotych. Brak tych pieniędzy oznacza niewykonanie koniecznych remontów, brak opłat w sezonie grzewczym.

Jedynym w miarę skutecznym sposobem na zdopingowanie dłużnika do zapłaty w wypadku WPEC jest odcięcie źródła ciepła. Choć przedsiębiorstwo traktuje to pociągnięcie jako ostateczne, to taką groźbę musi przedstawić spółdzielniom mieszkaniowym postawić. - I tu związkowcy chcieliby zdementować informację, jakoby WPEC był wprost odpowiedzialny za wyłączenie ciepłej wody z lokatorów bloków osiedlowych. Twierdzą, że decyzje w których blokach nastąpi odcięcie została podjęta przez prezesów spółdzielni na wspólnym z dyrekcją WPEC spotkaniu, kiedy tłumaczyli oni, że niemożliwość spłaty należności wynika z nieregulowania opłat czynszowych przez lokatorów. I na zakończenie związkowcy powrócili do tematu "komunalizacji przedsiębiorstwa" (w tej sprawie wypowiadali się około roku temu). Nadal są jej przeciwni przed zamknięciem procesu modernizacji ciepłownictwa w Radomiu - puentuje Komisja Zakładowa "S".

Anna Rejzner

## Piszemy historię naszego Sztandaru...

1 sierpień 1994r. 50-ta rocznica Powstania Warszawskiego, które wybuchło w naszej Stolicy o godz. 17.00, w ramach zorganizowanej przez podziemną Armię Krajową, tzw. Akcji Burza.

W intencji Ojczyzny i poległych w Powstaniu Warszawskim odprawiona została w Katedrze Radomskiej Msza św. pod przewodnictwem Ordynariusza Diecezji Ks.Bp. Edwarda Materskiego, z udziałem Bpa pomocniczego Adama Odzimka i innych księży. We Mszy św. udział wzięła kompania honorowa Wojska Polskiego z miejscowym garnizonem wojskowym i ugrupowaniami Armii Krajowej, poczty sztandarowe m.in. Szarych Szeregów i Harcerstwa Katolickiego, Sztandar Klubu Inteligencji Katolickiej, dwa sztandary Solidarności: nasz regionalny Ziemi Radomskiej i Komisji Zakładowej przy RZPS "Radoskór". Homilię, którą głosił Ordynariusz Radomski, opierał na słowach Ewangelii św. przeznaczonych na ten dzień; mówił o człowieku, o jego różnych postawach - postawie wiary i zakłamania, o godności człowieka i jej broni w życiu.

Parafrazując wyraz powstanie, kojarzący się z Powstaniem Warszawskim, wezwał, abyśmy nie stali wewnątrznie z upadku moralnego, odmieniając swoje postawy wobec Boga, Ojczyzny i drugiego człowieka. W swym słowie Biskup Radomski oddał cześć i pamięć wszystkim poległym w Powstaniu i za Powstanie.

Po Mszy św. w obecności Biskupów i Duchowieństwa z tamtych parafii, księży miejskich i wojewódzkich, Wojska Polskiego, Sztandarowych i mieszkańców Radomia - zostały złożone kwiaty pod pamiątkową płytą Tadeusza Sicińskiego, jako jednego z pierwszych bojowników o wolność i niepodległość Polski. Były również kwiaty od Komendy Regionu NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska. Kompania Honorowa Wojska Polskiego oddała salwę honorową, a Wojsko przeprowadziło apel poległych.

Kiedy wyższy stopniem oficer radomskiego garnizonu, prowadzący apel poległych, odczytał na zakończenie historyczny już rozkaz dowódcy Armii Krajowej gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego - co do zasady było zakazane - uświadomiłem sobie w tym momencie, że Polska choć po mału buduje swą niepodległość poprzez zmianę świadomości człowieka i jego postawy do swych korzeni, tradycji i historii, do prawdy i wartości nadrzędnych.

Piotr Kozakiewicz Chorąży Regionalnego Pocztu Sztandarowego NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska

## USTAWA O TRÓJSTRONNEJ KOMISJI ds. SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

W celu opracowania założeń ustawowego umocowania Komisji Trójstronnej powołany został zespół roboczy, w którym "S" była reprezentowana przez Michała Wojtczaka i Ewę Lewicką.

Pierwszym problemem do pokonania było przekonanie członków zespołu do celowości ustawowej regulacji pracy Komisji. Część z nich bowiem deklarowała brak zainteresowania dla ustawy (OPZZ), inni wyrażali obawę czy ustawa o Komisji nie ograniczy uprawnień związków zawodowych wynikających z ustawy o zw.zaw. Najważniejszymi kwestiami merytorycznymi, których rozwiązania zespół miał zaproponować były:

- 1/ zasady członkostwa w Komisji;
- 2/ zadania i kompetencje Komisji;
- 3/ usytuowanie Komisji;
- 4/ zasady podejmowania stanowisk i opinii.

Punktem wyjścia do dyskusji była obowiązująca Uchwała Rady Ministrów z dnia 15 lutego 94r. ws. powołania Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych oraz przygotowana przez przedstawicieli "S" propozycja zasad udziału w Komisji w oparciu o kryteria reprezentatywności.

1. Pierwsza sporna kwestia, jaka się pojawiła i pochłonęła najwięcej czasu, to właśnie zasady uczestnictwa związków zawodowych w pracach Komisji. Wstępna propozycja "S" zakładała bardzo ostre kryteria, które jednak mogłyby wyeliminować z prac komisji mniejsze związki zawodowe (np. liczebność na poziomie 10% zatrudnionych, tj. ok. 1 mln członków, zakres działania w co najmniej 30% branż i na terenie 25 województw). Było oczywiste, że jest to nie do przyjęcia przez małe związki już będące członkami Komisji, a także nie zyska poparcia innych członków zespołu. Bardzo niezręczne wydawało się ponadto wysuwanie tego rodzaju propozycji akurat przez "S". Stąd kolejna propozycja (poparta po pewnych wahaniach przez OPZZ i KPP) zakładała możliwość udziału wspólnego głosu całej grupy związków, które

obok wszystkich innych kryteriów wypełnią złagodzone kryterium ilościowe (minimum 5 tys. członków). Upadły w ten sposób inne projekty przewidujące całkowicie wolny dostęp do Komisji wszystkim zainteresowanym związkom lub tzw. kryterium historyczne zapewniające związkom - sygnatariuszom paktu o przedsiębiorstwie prawo członkostwa bez żadnych dodatkowych warunków. W końcowej fazie dotychczasowych prac zespołu pojawiła się kontrowersyjna kwestia umożliwienia prac w Komisji także organizacjom rolników. W rezultacie przyjęto, że mogą one być reprezentowane w Komisji na takich samych zasadach jak małe związki zawodowe, tj. z prawem do jednego wspólnego głosu dla całej grupy tych organizacji. Mimo dyskusyjności tego rozwiązania wydaje się, że kompromis w tej sprawie (czy nawet ustępstwo) był posunięciem realistycznym, biorąc pod uwagę przychylny stosunek rządu do niektórych organizacji rolniczych, a także akceptację tego rozwiązania przez zdecydowaną większość członków zespołu. Nie bez znaczenia jest także układ sił w parlamencie, który może spowodować, iż powodzenie prac legislacyjnych nad ustawą będzie uwarunkowane gwarancją dostępu do komisji - także dla organizacji rolników. Podkreślił to zresztą uczestniczący w jednym ze spotkań zespołu przedstawiciel tych organizacji i jednocześnie poseł PSL. Zgodnie z powyższymi ustaleniami stronę pracowników i rolników będą mogły reprezentować z prawem do samodzielnego głosu, w chwili obecnej najprawdopodobniej tylko "S" (1 głos) i OPZZ (1 głos), natomiast z prawem głosu wspólnego - mniejsze związki zawodowe (1 łączny głos) oraz organizacje rolnicze (1 łączny głos). Każda z organizacji ubiegających się o członkostwo w Komisji będzie jednak musiała uzyskać potwierdzenie swojej reprezentatywności i ponawiać to corocznie. W oparciu o zapisane w ustawie kryteria orzekać będzie o tym właściwy sąd rejestrowy.

2. Uzgadniając zakres zadań i kompetencje Komisji, postanowiono w zasadzie powtórzyć ich wykaz zawarty w obowiązującej Uchwale Rady Ministrów. Zostanie on jednak uzupełniony o uprawnienie do opiniowania założeń i projektów ustawy budżetowej oraz założeń polityki pieniężnej państwa oraz do formułowania opinii i wniosków dotyczących polityki podatkowej oraz kierunków i

programów przekształceń własnościowych. Niezbędne uznano ustawowe zagwarantowanie Komisji dostępu do wszelkiej informacji niezbędnej w jej pracach.

3. W sprawie usytuowania Komisji większość jej członków opowiadała się za nadaniem jej najwyższej rangi i samodzielności. Zaproponowano m.in. by jej przewodniczącym był specjalny sekretarz stanu w URM, podległy bezpośrednio prezesowi rady ministrów. Komisja ma być równie niezależna organizacyjnie i finansowo. Ma posiadać do swej dyspozycji etatowy Sekretariat i własny budżet zagwarantowany ze środków budżetu państwa.

4. Jako główną zasadę obowiązującą pod Komisją, a zwłaszcza przy podejmowaniu stanowisk i wydawaniu opinii ma być zasada konsensusu. Oznacza to, że stanowisko Komisji może być przyjęte tylko przy pełnej zgodzie wszystkich partnerów. Brak uzgodnionego stanowiska powoduje przekazanie (np. do sejmu) odrębnych stanowisk stron. Jak należy oczekiwać po zebraniu opinii innych resortów, Min. Finansów przedstawi Komisji i Radzie Ministrów projekt ustawy, odrzucony przez związki zawodowe. Ponieważ jednak strona rządowa jest zobowiązana przedstawić na swoim posiedzeniu stanowisko wyrażone w zespole, raz wypowiedział n.t. ostatecznego projektu, następnym stanowisko w tej sprawie zajmie na posiedzeniu plenarnym cała Komisja Trójstronna. Inny problemem wstępnie dyskutowanym podczas drugiego spotkania zespołu była informacja MPW na temat projektu wydania rekompensacyjnych świadczeń udziałowych (w ramach programu NFI). Mają być realizacją orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zrekompensowania nieprawidłowo wypłacanych wynagrodzeń dla pracowników budżetowej oraz świadczeń emerytalno-rentowych w latach 1991 i 1992. Ustalono, że po przekazaniu przez związki zawodowe opinii i uwag do tego materiału, strona rządowa opracuje i przedstawi w piśmie całościową koncepcję rekompensacyjnych świadczeń udziałowych.

## Sprawozdanie z działalności Komisji Trójstronnej od dnia powołania do końca czerwca 1994r.

V Prorodzinne zmiany w podatku dochodowym od osób fizycznych

Podczas posiedzenia 4 maja 1994. Komisja Trójstronna omówiła stanowiska stron w sprawie prorodzinnych zmian w podatku dochodowym. Strona rządowa zgodziła się z "Solidarnością" w kwestii dotyczącej wspólnego opodatkowania się małżonków i 6 maja przekazała pozostałym członkom do zaopiniowania Rozporządzenie w sprawie rozwiązań ten problem.

Również 4.0.5.94r. powołano zespół do zamian modyfikacji przepisów o podatku od osób fizycznych.

16 maja 94r. ustalono, że dokona on przeglądu stanu dotychczasowego i wypracuje propozycje rozwiązań w zakresie:

- kosztów uzyskania przychodu,
- kwoty wolnej od opodatkowania,
- odliczeń ulg i zwolnień od podatku dochodowego.

Podczas pierwszego i drugiego spotkania zespołu strony przedstawiły swoje stanowiska. "Solidarność" uważa, że koszty uzyskania przychodu, kwota, o którą można go obniżyć przed opodatkowaniem jest bardzo niska i nie pokrywa nawet jednego z jej elementów, jakim są dojazdy do pracy.

Nasi przedstawiciele zaproponowali takie zwiększenie kosztów uzyskania przychodów aby pokrywały wydatki na dojazdy do pracy. Docelowo kwota ta ma być równa minimum socjalnemu. Ta koncepcja nie spotkała się z przychylnością przedstawicieli OPZZ, pracodawców i strony rządowej. Kolejne posiedzenie zespołu zdominował problem odliczeń, ulg i zwolnień od podatku dochodowego.

Jego rezultatem jest rozporządzenie Ministra Finansów z 22.06.94r. dotyczące w szczególności świadczeń dla grup emerytów i rencistów, w tym niepełnosprawnych. Katalogi zwolnień obejmują szczególnie jeżeli środki otrzymywane przez nich pochodzą z zagranicy.

Dla szerokich grup pracowniczych istotne są szczególnie regulacje spraw przejmowania mieszkań zakładowych przez ich lokatorów. Jedyny rozsądny sposób ich przejmowania to forma umowy o zakupie i sprzedaży. Zakłady pracy przeważnie są gotowe sprzedać je choćby za symboliczną złotówkę. Problemem było do tej pory naliczanie podatku od ceny lokalu. W tej chwili problem płacenia podatku wielokrotnie wyższego niż cena zakupu zaniknął. Ostatnia 42-ga pozycja zwolnień podatkowych obejmuje odbiorców, a ceną ustaloną dla "pracownika" np. zakładu energetycznego. Jest to pierwszy krok w kierunku uznania uzysku z deputatów pracowniczych jako nie podlegających opodatkowaniu. Całość 42 pozycji zwolnień jest drugim po możliwości "wspólnego opodatkowania się małżonków" uzyskiem dla pracowników i ich rodzin przeprowadzonym przez Ministerstwo Finansów.

VI. Realizacja Paktu o Przedsiębiorstwie Państwowym  
Pakt o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształceń nie został zrealizowany do chwili wniesienia go pod obrady Komisji Trójstronnej w zakresie:

a/uchwalenia znowelizowanego Działu X i XI Kodeksu Pracy, b/uchwalenia znowelizowanej ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, c/powołania Komisji Trójstronnej na drodze ustawy.

Ad. a/ - Podczas posiedzenia 4.05.94 jednoznaczne żądania NSZZ "S" pilnego wprowadzenia w życie prawnej możliwości zawierania układów zbiorowych zaowocowały uzgodnieniem, że prace nad uchwaleniem Działu XI zostaną przyspieszone. Realizując to ustalenie strona rządowa wystąpiła do prezydium Sejmu o wyłączenie z modyfikowanego Kodeksu Pracy - Działu XI i pismem Premiera zarekomendowała wdrożenie go w jak najszybsze tempo prac legislacyjnych.

Projekt trafił do sejmowej komisji nadzwyczajnej. W otwartej części jej prac uczestniczył także, reprezentujący "S" w Komisji Trójstronnej Andrzej Kaczkowski oraz zespół ekspertów Biura Polityki Społecznej KK.

Wbrew wcześniejszym obawom, OPZZ, który nie podpisał tej części Paktu, nie oprotował krytykowanych wcześniej kryteriów reprezentatywności wynegocjowanych przez "S".

Być może wynikało to z wcześniejszego zaakceptowania zasady reprezentatywności związków podczas opracowywania projektu ustawy o Komisji Trójstronnej.

Zgłaszane na tym etapie uwagi i poprawki w zasadzie nie poruszają kształtu Dz. XI wynegocjowanego przez "S" w ramach Paktu. Przeciwnie, w kilku kwestiach szczegółowych udało się nawet uzyskać rozwiązania bardziej korzystne. Dotyczy to np. zakresu przedmiotowego układów, okresu obowiązywania "starych" układów w okresie przejściowym, czy rezygnacji z wykazu świadczeń, których korzystniejsze określenie w układach nie może obciążać kosztów przedsiębiorstwa.

Ad. b/ - 4 maja 94r. ustalono tryb procedowania w tej sprawie. Strona rządowa do następnego posiedzenia zrealizowała wprawdzie zobowiązanie o przedstawieniu projektu ustawy, jednakże brak jego akceptacji przez KERM umożliwił 16 czerwca 94r. jedynie wstępny nad nim dyskusję.

Projekt ostateczny, zatwierdzony przez KERM stanie się podstawą do bezwzględnego podjęcia nad nim prac przez zespół roboczy, do którego wszyscy sygnatariusze Paktu desygnują swoich przedstawicieli i ekspertów. Ze względu na różnice zdań w łonie Rządu RP (informacja strony rządowej) do dnia dzisiejszego nie otrzymaliśmy projektu. Zapewniono nas, że zostanie przekazany członkom Komisji Trójstronnej do 16.07.94r. Komisja w swoim składzie podstawowym będzie go omawiała 28 i 29 lipca wraz z innymi pokrewnymi zagadnieniami:

- programem komercjalizacji przedsiębiorstw,
- powszechnym uwłaszczeniem,
- ustawą o instytucji Skarbu Państwa.

Debatę tę traktujemy jako szczególnie ważną.

VII. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego dla rodzin o najniższych dochodach

W dniu 6.06.94r. przedstawiciele "S" wskazali szereg argumentów świadczących o dalece nie wystarczających środkach przeznaczonych na pomoc społeczną, tym bardziej, że zwiększyła się liczba świadczeniobiorców, między innymi o kobiety ciężarne. Postawiono wniosek o znowelizowanie ustawy budżetowej.

Strona rządowa zgodziła się wprawdzie, że przyznane w budżecie środki są zbyt małe, ale jego nowelizację uwarunkowano pojawieniem się trwałej nadwyżki rzeczywistych dochodów Państwa w stosunku do zaplanowanych.

Obecnie wpływ pieniędzy z podatków podlega tak dużym wahaniom, że trudno mówić o jakiejś trwałej tendencji.

Związkowcy i pracodawcy zaproponowali przyjęcie wspólnego stanowiska, w którym Komisja Trójstronna zwraca się do Rady Ministrów o rozważenie możliwości nowelizacji budżetu pod kątem zwiększenia środków na pomoc społeczną. Strona rządowa nie podpisała się pod tym wnioskiem, zobowiązując się jednocześnie do przedstawienia oświadczenia na najbliższym posiedzeniu Rady Ministrów co też nastąpiło. Niestety, Rada Ministrów, nie widząc realnej możliwości zmiany budżetu dnia dzisiejszego nie ustosunkowała się do wniosku podpisanego przez związki zawodowe i pracodawców.

#### VIII. Wynagrodzenia sfery budżetowej

Problem środków na wynagrodzenia państwowej sfery budżetowej stał się na wniosek "Solidarności" przedmiotem prac Komisji Trójstronnej, a w szczególności zespołu roboczego w którym "S" była reprezentowana przez M. Wojtczaka i zespół ekspertów pod kierunkiem E. Tomaszewskiej.

Zespół spotkał się dwukrotnie. Podczas pierwszego spotkania Min. Finansów przedstawił tezy do ustawy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej. Przedstawiciele wszystkich związków zawodowych reprezentujących tę sferę (także nie będący członkami Komisji Trójstronnej) wypowiedzieli się przeciwko "Tezom". Ponieważ jednak wypowiedzi wiceministra finansów pojawiła się możliwość wprowadzenia nowych elementów (założenia realnego wzrostu wynagrodzeń, możliwość negocjowania tego wzrostu na okresy 5-letnie), zdecydowano, że zespół spotka się ponownie po przedstawieniu przez uzupełnionych "Tez" przyjętych przez KERM.

Podczas drugiego spotkania Min. Finansów zaprezentowało już nie tezy, lecz projekt ustawy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia państwowej sfery budżetowej. Projekt ten w momencie znajdował się w fazie uzgodnień międzyresortowych. Podobnie jak "Tezy", projekt ustawy został zdecydowanie krytycznie przyjęty i odrzucony przez wszystkie związki zawodowe (organizacja pracodawców nie zajęła stanowiska w tej sprawie). Ze strony "S" padła ponadto propozycja przywrócenia funkcjonowania

ustawy z roku 1989.

Ocena dokonań Komisji Trójstronnej przeprowadzona musi być dwupłaszczyznowo. Po pierwsze, merytoryczną analizę spełniania przez nią zadań generalnych, a mianowicie wyprzedzającego rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych w skali makro, np. ustawa budżetowa, podział PKB, czy w praktyce Komisja nie zajmowała się tymi zagadnieniami. Jednakże dla obiektywnego poglądu na przyczyny takiej sytuacji należy pamiętać o okolicznościach, w których prace Komisji zdominowały problemy budżetowe, to znaczy postulaty NSZZ "Solidarność".

Miało to również swój pozytywny aspekt, gdyż w opinii publicznej, kształtowało w ostatnich miesiącach obraz naszego Związku.

Pomimo, że do tej pory dla niewielu postulatów Komisji osiągnęliśmy w pełni satysfakcjonujące rozwiązania, to częściowe efekty mają znaczący wymiar. czego dowodzi przedstawiona analiza. Nie należy zapominać, że w tym zakresie brak jest poważnej alternatywy dla działań w Komisji Trójstronnej i przedkładania na forum istotnych dla naszego Związku spraw. Dlatego uważamy, że idea trójstronności lub dwustronności (przy mediacyjnej obecności rządu) powinna być powszechnie stosowana w działaniu zachodnioeuropejskich związków zawodowych.

Wszędzie tam, również podstawową zasadą funkcjonowania takiego gremium, jest zasada konsensusu - z jednej strony może ona wywoływać poczucie zmniejszonej skuteczności, z drugiej zaś zachęca do zachowania formuły rozmów dwustronnych, które prowadzi do porozumienia lub pozostają przy swoich zdaniach. Oddala to zagrożenie głosowania nie akceptowanych przez stronę przeciwną i w rezultacie konieczność ich przyjęcia. Wspólne uzgodnienie czyni oczywistym zabieganie o realizację interesów wszystkich stron o jego realizację.

Przeprowadzenie głosowania przewidziane jest jedynie w sytuacji, gdy strony długotrwale dochodzą do porozumienia. Wówczas ma ono na celu wykazanie argumentów, rządowi, społeczeństwu stanowisk i stanowisk partnerów społecznych. Ze znanych nam przykładów zachodnioeuropejskich związków zawodowych wynika, że Komisja Trójstronna musi sama wypracować swój autorytet i pozycję kształtowane przez swoją pracę i osiągnięcia. Niezbędny do tego jest czas.

Opracował Longin Komolowski

## Stanowisko NSZZ "Solidarność" w sprawie finansowania sfery budżetowej dla Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych

NSZZ odrzuca propozycje zawarte w projekcie ustawy Ministerstwa Finansów, przedstawionych związkom zawodowym 23.06.94r. Projekt oznacza ustawowe utrwalenie obecnego braku zasad i stabilności wynagrodzeń. Doprowadziło to do upadku realnych płac pracowników sfery budżetowej o ponad 20% w ciągu ostatnich 3 lat.

Domagamy się przywrócenia zasad wynagradzania pracowników sfery budżetowej w oparciu o ustawę z 31 stycznia 1989r. o kształtowaniu wynagrodzeń pracowników sfery budżetowej, tzn. w oparciu o średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw. Pozostawienie ustalania wynagrodzeń ok. 2 mln pracowników sfery budżetowej arbitralnej decyzji Ministerstwa Finansów lub rządu prowadzi do szukania łatwych oszczędności w budżecie kosztem stałego spadku płac pracowników sfery budżetowej. W 1993r. płace pracowników sfery budżetowej kształtowały się na poziomie 75-85% średniej płacy w sektorze przedsiębiorstw. Utrzymywanie obecnego stanu prawnego lub nowej ustawy w postaci zawartej w projekcie ustawy Ministerstwa Finansów przedstawionym 23 czerwca 1994r. spowoduje dalsze obniżenie środków przeznaczonych na wynagrodzenia, a w najlepszym przypadku utrwalenie obecnego niesprawiedliwego i konfliktowego stanu rzeczy.

Wg. informacji zawartej w dokumencie MPiPS pt. "Kierunki działań w sferze polityki socjalnej", przedstawionym 27.04.94r. na posiedzeniu sejmowej Komisji Polityki Społecznej średnia płaca w sferze budżetowej w 1994r. wyniesie 82%, a w m-cu grudniu 70% średniej płacy w sektorze przedsiębiorstw.

Zgodnie z uchwałą sejmową domagamy się jak najszybszego przywrócenia corocznie zwieszanej Ustawy o kształtowaniu środków na wynagrodzenia pracowników sfery budżetowej z 31 stycznia 89r., z przewidzianym w tej ustawie na rok 1995 wskaźnikiem dla całej sfery budżetowej, która to liczba pozostawałaby stała przez kilka lat. Średnia płaca w sferze budżetowej powinna być obliczona przy uwzględnieniu etatów kalkulacyjnych, jak to miało miejsce w praktyce w czasie działania Ustawy.

Jednocześnie uważamy za konieczne określenie procentowego udziału w produkcie Krajowym Brutto finansowania poszczególnych dziedzin gwarantowanych przez Państwo tj. oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, kultury, ochrony zdrowia, pomocy społecznej itp. w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych i następnie potwierdzenie tego ustawowo.

Uzasadnieniem dla naszego stanowiska jest przewidywany przez rząd stały wzrost Produktu Krajowego Brutto w najbliższych latach 4-6%.

Za sprawę niesłychanie pilną uznajemy wypłacenie zaległej waloryzacji wynagrodzeń za 6 miesięcy 1991r. i za 2 miesiące 1992r. zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego. Według Konwencji nr 95 MOP wynagrodzenia pracowników muszą być wypłacane w formie pieniężnej a nie w postaci akcji lub udziałów o nieokreślonej wartości.

Dodatkowym argumentem przeciw przyjętemu przez Sejm rozwiązaniu jest niemożliwość wliczenia udziałów do podstawy wymiaru emerytury dla byłych pracowników sfery budżetowej, którzy w międzyczasie przeszli na emeryturę (szczególnie dotkliwe dla grupy ekonomicznie najsłabszej).

Oczekujemy rzeczowego podejścia sfery rządowej do przedstawionych postulatów. Uzasadnienie drastycznego spadku realnych dochodów trudnościami budżetowymi będziemy uważali za unikanie dyskusji merytorycznej. Utrzymywanie tak niskiego poziomu finansowania ochrony zdrowia, oświaty, szkolnictwa wyższego, kultury, nauki, opieki społecznej i innych uważamy za dążenie do zabrania obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej konstytucyjnego prawa do świadczeń społecznych o znaczeniu cywilizacyjnym.

Ewa Tomaszewska - członek Prezydium KK

## Zmiana ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu

W dniu 10 marca 1994r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o zmianie ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu oraz o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1994r. Nr 43, poz. 165). Ustawa ta wprowadza następujące zmiany i nowe regulacje w stosunku do dotychczasowych przepisów:

### Zmiana definicji zakładu pracy

Dotychczasowy przepis (art.2 ust.1 pkt 1 ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu) stanowił, że ilekroć w ustawie jest mowa o zakładzie pracy, oznacza to zakład pracy w rozumieniu kodeksu pracy oraz osobę fizyczną zatrudniającą pracowników w celach zarobkowych. Wprowadzona zmiana rozszerza tę definicję o "jednosobowe podmioty gospodarcze w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej". W praktyce oznacza to, że również osoby prowadzące działalność gospodarczą samodzielnie (nie zatrudniające żadnego pracownika) mogą między innymi:

- złożyć wniosek w rejonowym urzędzie pracy i uzyskać pożyczkę z Funduszu Pracy na utworzenie dodatkowych stanowisk dla bezrobotnych,

- zawrzeć z rejonowym urzędem pracy umowę na zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych skierowanych bezrobotnych, za których urząd pracy refunduje część wynagrodzenia i składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości do 36% przeciętnego wynagrodzenia (składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia), w przypadku zatrudnienia skierowanego przez urząd pracy bezrobotnego absolwenta, jeżeli przewiduje się, że zatrudnienie tego absolwenta będzie trwać dłużej niż 12

miesiący. Refundacja tych wydatków powinna być poprzedzona zawarciem z urzędem pracy stosownego porozumienia lub umowy.

Prawo do wydłużonego pobierania zasiłku przez bezrobotnego samotnie wychowującego dzieci lub przez oboje bezrobotnych małżonków wychowujących dzieci.

Ustawa wprowadziła nowy przepis stanowiący, że bezrobotnemu:

- który jest samotny i utracił prawo do pobierania zasiłku z powodu wyczerpania ustawowego okresu jego pobierania (9 miesięcy absolwenci, 12 lub 18 miesięcy inni bezrobotni) lub

- którego małżonek również jest bezrobotny i oboje utracili prawo do zasiłku z powodu wyczerpania ustawowego okresu jego pobierania, i jednocześnie ma (lub mają) na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko, na które pobiera zasiłek rodzinny lub w wieku do 25 lat - jeżeli kształcił się ono w systemie dziennym w szkole wyższej i nie ma własnego dochodu przekraczającego w miesiącu połowy najniższego wynagrodzenia - przysługuje prawo do dalszego pobierania zasiłku do czasu otrzymania propozycji odpowiedniej pracy, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych. Bezrobotny ten może zatem otrzymywać zasiłek na warunkach określonych w ustawie przez czas nieograniczony (dłuższy niż 9, 12 lub 18 miesięcy), dopóki spełniać będzie powyższe warunki.

Przepis ten dotyczy zarówno bezrobotnych, którzy:

- utracili prawo do zasiłku z powodu wyczerpania ustawowego okresu jego pobierania - przed dniem wejścia w życie tego przepisu, jeżeli od dnia utraty prawa do zasiłku byli zarejestrowani przez cały czas jako

bezrobotni,

- utraciliby prawo do dalszego pobierania zasiłku z powodu wyczerpania okresu jego pobierania w dniu lub po dniu wejścia w życie tego przepisu.

Należy podkreślić, że jeżeli oboje małżonkowie są bezrobotnymi (wychowującymi dziecko), prawo do wydłużonego okresu pobierania zasiłku na podstawie omawianego przepisu przysługuje tylko jednemu bezrobotnemu małżonkowi, a nie obojgu.

W przypadku odmowy propozycji odpowiedniej oferty prac publicznych lub robót publicznych bezrobotny utraci prawo do dalszego pobierania zasiłku.

Okres niepobierania zasiłku przez bezrobotnego małżonka traktowany jest jak okres pobierania zasiłku.

Zgodnie nadal z obowiązującymi art.22 ust.1 pkt 12 ustawy o zatrudnieniu i bezrobociu, prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu, który pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z małżonkiem osiągającym dochody przekraczające dwukrotnie przeciętne wynagrodzenie w gospodarstwie narodowej ogłoszone przez GUS za poprzedni kwartał.

## KALENDARZ '95

obszerna i funkcjonalna czarna kalendarzowa podstawowe informacje związkowo - prawne podręczne wiadomości i dane  
Cena 1 egz. - 55 tys. zł.

ZAMÓWIENIA PRZYJMIE  
ZARZĄD REGIONU

## BIULETYN INFORMACYJNY

NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"  
ZIEMIA RADOMSKA

26 - 600 Radom  
ul. Traugutta 30  
tel. 251 - 61, fax 238 - 04  
Redakcja: ANNA RAJCHERT  
tel. 236 - 43  
Skład: M.W.

Wydane przy użyciu sprzętu z dofinansowania Instytutu Wolnych Związków Zawodowych NAC  
egzemplarz bezpłatny

## UWAGA

Do 15 sierpnia 1994 r. KZ "S" winny przedłożyć w ZR LISTY popierające Obywatelski Projekt Konstytucji. Akcja zbierania podpisów trwa do 31.08.1994 r.

Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ "Solidarność" Ziemia Radomska  
BGŻ O/W Radom Nr: 867010 - 11093 - 271 - 1